

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Tereza Polatová

Název práce: Vliv dětského domova na kvalitu života dospělého jedince

Oponoval: Mgr. Karel Řezáč, Ph.D.

1. **CÍL PRÁCE:** Autorka se ve své práci zabývá problematikou vlivu života v dětském domově na kvalitu života v dospělosti. V úvodu práce autorka explicitně formuluje cíl práce formou výzkumné otázky, tedy „zjistit, s jakými specifiky životní situace se setkávají lidé po opuštění dětského domova“. Vzhledem k tématu pokládám tento cíl za adekvátní a z obecného hlediska za relevantní.

2. **OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:** Obsah práce autorka člení na úvod, 4 teoretické kapitoly, metodologii, cíle výzkumu, charakteristiku výzkumného vzorku, rozhovory, výsledky výzkumu, diskuzi a závěr.

V první kapitole autorka konceptualizuje pojem *ústavní péče v ČR*. Autorka v první teoretické kapitole uvádí do kontextu této oblasti, přičemž nepřesně uvádí, že zákon č. 109/2002 upravuje legislativu o umístění, která je ovšem ve skutečnosti z větší části vymezena zákonem č. 89/2012 Sb. (občanský zákoník). Následuje autorkou vymezený stručný přehled téměř všech forem ústavní péče o děti s výjimkou dětských domovů do 3 let věku, která mohla autorka vynechat z důvodu, že spadají pod jiný resort (ministerstvo zdravotnictví), ačkoliv takovou skutečnost by autorka z mého pohledu měla v práci alespoň zmínit. Ačkoliv je celkový přehled spíše stručný a jistě by šel o mnohé informace rozšířit, považuji jej za dostatečný a převážně relevantní.

Druhým konceptualizovaným pojmem je *životní situace*. Autorka zde zmiňuje dvě obecné definice souvisejících s pojmem, přičemž opomíjí další relativně rozšířené interpretace tohoto pojmu například od Harriet M. Bartlett, Libora Musila nebo Pavla Navrátila. Další vymezení pojmu autorka nabízí v souvislosti s konkrétní životní situací dětí žijících v dětském domově. Oceňuji, že autorka neopomenula zmínit koncept psychické deprivace a několik dalších relevantních souvislostí. Přesto by šlo v tomto směru využít etablovanějších teorií, které se v souvislosti s důsledky života v ústavní péči napříč odbornou literaturou skloňují.

Velmi pasivně pak autorka přistupuje k vymezení pojmu *kvalita života*, kdy bez reflexe dalších souvislostí v úvodní kapitole pouze parafrázuje charakteristiku dle jednoho autora a v následující podkapitole (odstavci) přidává ještě jednu definici.

Spíše nesrozumitelně pak autorka navazuje kapitolou *dětský domov*, kterou se tak opět navrácí do kontextu ústavních zařízení, která autorka konceptualizovala v první kapitole. Ačkoliv rozumím autorky záměru vyzdvihnout význam této formy ústavní péče pro její vlastní výzkum, absence chronologie z mého pohledu v tomto směru působí trochu zmatečně. Informace, ze kterých autorka vychází, jsou převážně relevantní. Je škoda, že autorka obecně v práci používá spíše menší množství a méně relevantních zdrojů, které navíc spíše staticky parafrázuje, než aby je dále tvůrčím způsobem rozvíjela a transformovala ve standardní akademický text.

Při konceptualizaci *opuštění dětského domova* se autorka opět opírá o spíše úzký soubor pramenů, a zároveň v samotném závěru této kapitoly nepřesně uvádí informace o cíli SOS dětských vesniček, a především opomíjí zmínku o velmi významné sociální službě v daném kontextu, tedy službě domov na půl cesty, který je klíčovou službou při odchodu mladých lidí u dětského domova do samostatného dospělého života.

Metodologická část práce by z mého pohledu měla být více propracována a hlouběji provázána s metodologickou literaturou. Nesrozumitelné pak pro mě je, proč autorka práce při formulaci cílů dvakrát po sobě opakuje cíl práce, k tomu definuje navíc účel práce, který má k aplikačnímu cíli velmi daleko a jeho vymezení nedává příliš smysl. Z mého pohledu měla autorka srozumitelněji a jasněji odůvodnit volbu otázek. Kromě toho je zjevné, že autorka zaměňuje dílčí výzkumné otázky s otázkami rozhovoru.

Kapitola týkající se výzkumného vzorku postrádá vysvětlení, na základě čeho autorka vybrala právě tyto respondenty (byť je patrné, že z předtím avizovaných informací oslovovala respondenty přes sociální sítě, přičemž zřejmě neměla žádná další kritéria selekce).

Etické zásady výzkumu považuji v této podobě za velmi zjednodušené a odfláknuté. Autorka práce mohla reflektovat jednotlivé zásady v širších souvislostech a etiku výzkumu více propracovat.

Jako zásadní nedostatek práce vnímám absenci vysvětlení postupu při interpretaci rozhovorů. Autorka v rozhovorech spíše než analytickou činnost provádí parafrázi příběhů, které si od respondentů vyslechla. Absence srozumitelného objasnění přístupu k interpretaci tyto záměry činí značně nesrozumitelnými. Přesto na základě rozdělení rozhovorů do tematických oblastí se lze dočíst určité, závěry a pokládat empirickou část práce za sondu do života lidí, kteří mají zkušenost s procesem opouštění dětského domova. Částečně lze říci, že autorka v interpretační části reaguje na svůj původní cíl a snaží se (byť spíše abstraktnější formou) nalézt odpověď na hlavní výzkumnou otázku. Dochází dokonce k jistým závěrům, které jistou badatelskou hodnotu mají.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA: Po formální stránce práce až na relativně čtené překlepy a drobné chyby naformátování práce odpovídá standardním požadavkům kladený na závěrečné bakalářské práce. Autorka vychází i z několika cizojazyčných zdrojů a většina jí použitých zdrojů je relevantních.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE: Jelikož autorka přistupovala k tvorbě práce a především ke konzultacím velmi ambivalentně, respektive se u ní střídala období, kdy byla s vedoucím práce v intenzivnějším, a naopak minimálním kontaktu, v celé řadě ohledů shledávám na práci nedostatky. I tak musím ocenit, jak velký kus práce autorka v závěru tvorby práce odvedla a jak výrazně stihla práci v posledních dnech dle mých rozsáhlých připomínek přepracovat (alespoň v tom, co přepracovat šlo).

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

- 1) *Jak realizace výzkumu změnila Váš pohled na lidi, kteří mají zkušenost s dětským domovem?*
- 2) *Pokud byste realizovala Váš výzkum znovu, co byste udělala jinak?*

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: Přes dle mého soudu značné výše uvedené nedostatky způsobené tím, že autorka nechávala dokončení práce na poslední chvíli a ne vždy konzultovala předem všechny své kroky, doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře**.

Datum: 23. 5. 2023

Podpis: